

Udgift, men tillige aarligt faaar forøgede Udgifter. Seer jeg saaledes hen til Betvæsenet, saa have tidligere de enkelte Sogne havt hvert sit, hvorimod nu ofte 2 til 3 Sogne, der høre under samme Commune, faae fælles Betvæsen, og det er da indlysende, at de forøgede Udgifter, der paalægges det enkelte Sogn, ofte, uden at det har nogensomhelst Nytte deraf, have maattet vække megen Misfornøielse i Landet. Jeg skal ikke opholde mig videre ved Sagen, men sluttelig anbefale dette lille Forslag, saavel til den høitærede Indenrigsministers som til Thingets Velwillie.

Soyer-Møller: Naar jeg udtaler mig imod dette Lovforslags Fremme, er det ganske vist ikke af Hensyn til Lovforslaget selv, men langt mere af Hensyn til det Princip, der ligger til Grund for det. Jeg kan fuldstændig samstemme med de ærede Forslagsstillere i den Følelse, som har fremkaldt Lovforslaget, om denne Følelse end ikke har været dem selv ganske klar. Jeg deler nemlig fuldstændig Følelsen af, at Landcommunerne langtfra have den Selvstændighed, som de maatte og burde have. Vi havde haabet, at Dvergangen fra Anordningen af 13de August 1841 til Loven af 6te Juli 1867 vilde være bleven ganske anderledes, end skeet er. Her er dog nu vissefelig ikke Tale om nogen Selvstændighed for Landcommunerne, men derimod om en meget stor Selvstændighed for Amtsrådene, idet den Myndighed, som vi savne i Communerne, er lagt hen til Amtsrådene. Jeg maa ansee det for en stor Ulykke, ikke at Amtsrådene have faaet Selvstændighed, men at Sognecommunerne ikke have faaet nogen, og jeg maa ansee det for en Ulykke af den Grund, at Sognerådene ere den eneste Opdragelsesstole, vi have. Det er der, at de dygtige Kræfter skulle komme frem, det er der, de skulle arbejde, men det er i Virkeligheden det Sted, hvor de ikke kunne arbejde, og hvorfor de ikke kunne det, ligger ganske naturligt deraf, at vi allevegne ere overstrømmede i en saadan Grad af Indberetninger og Dverflag og Hensyn, at der ikke kan arbejdes, hvad vistnok enhver, der kender disse Forhold, maa ind-

vømme. Men at det er saaledes, er en stor Feil; thi derved gaar de gode Kræfter tabt, og det er dog de gode Kræfter, vi skulle stole paa, og som vi Alle skulle see til at drage frem. Det er en Ulykke, naar Selvstændigheden alene skal være foroven og ikke kan komme ned og virke nedenfra. Jeg gad vel vide, hvorledes Folk skulde faae Pyst til at arbejde paa et Sted, hvor de i Almindelighed maae tage ganske andre Hensyn, end de efter deres egen Mening kunde tage. Derfor er det, at Kræfterne gaar tabt. Vi have hørt her i Salen, og det er Noget, jeg meget gjerne vil indrømme, at saasnart Talen bliver om at bruge Sognerådene, saa siges der, at der mangler dem Vaakdelighed; ja man kan gjerne sige, at saasnart Talen er om Skatteansættelser, hører man udtale, at der mangle dem Ærlighed. Men hvorfor mangler dette dem? Jeg indrømmer fuldstændigt, at det kan mangle dem, og at det vist mangler paa adskillige Steder — sjøndt jeg lægger mere Skylden paa den enkelte Mand, som er den ledende Tanke i Sogneraadet; end paa Sogneraadet i Almindelighed. Men naar dette er Tilfældet, saa spørger jeg det ærede Thing, om det da er Meningen, at det skal vedblive at være saaledes, at enhver Prøve med Sognerådene skal slaae fejl, idet man siger: De kunne ikke bruges. Og de ville naturligviis ikke kunne bruges, før man begynder at vise dem noget mere Tillid: thi det er klart, at ligesom Intet er værre end bestandig at møde en Mand med Mistillid, idet man saa nok skal faae det Onde frem i ham, saaledes gaar det ogsaa, naar man bestandigt møder Sognerådene med Mistillid og hæmmende Vaand paa alle Kanter. Saa skulle nok de onde Lidensflaer komme frem i dem, medens de gode ikke kunne frem, og det er dog dem, vi skulle bruge. Jeg mener langt fra, at Sogneraadet skulde være uden Tilsyn, eller at det skulde være sidste Instant — paa ingen Maade, men Omraadet for vor Virksomhed skal kunne udvides; det er dog saaledes i ethvert Guus.

Formanden: Jeg skal gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at de Betragtninger, som han nu har fremsat, slet ikke vedkomme